

tóban, s haszna is meg-
ott: növekedett például az
és műszaki könyvtár lá-
ga, az olvasottság az
Az igazgatóság és a tár-
szervek is értékelték a
n részt vevők lelkesedését,
atását, s anyagi, erkölcsi
ben részesítették a ver-
Az első helyezett cso-
a kiváló dolgozó kiténté-

diákokon építésére.
szólón úgynevezett tu-
etésült.

lt évi fejlesztések meg-
a tanácsok is kellő
biztosítottak. Közel 55
ntal nőtt a bevételük, s
többet a települések
A csaknem 23 millió
befizetésen kívül másfél
ttal többel járult a fej-
laphoz a lakosság, mint

et okozott az építőipari
edése, ami a beruházá-
llió forinttal tette költ-
A bevételek ilyen ará-
sere a tanácsoknak nem
segük, ennek követke-
létesítmény kivitelezési
sult, befejezésük határ-
vetkező öt éves tervre
ni. Ezért húzódik el a
lui kórház új osztályá-
radonyi, téglási iskolá-
büszörményi iskolának,
ak, bölcsődének, a deb-
zemélyes kollégiumnak,
Polgáron, Hajdúszová-
ladányban és Földesen
hálózat átadásának ha-

gazdálkodást nehezi-
brülmény is, hogy a ta-
gyakorlat hiányában
ték a kivitelező vállá-
zámlázások időpontjait.
k még olyan esetekben
számlát, amikor a léti-
tését az év vége előtt
gy ezeknek az össze-
fizetése csak 1969-ben

nehézségeket az is,
csok a kisebb beruhá-
ni tudtak elegendő ki-
lni, mivel a szövetke-
kat elriasztotta a mun-
től az új számlázási
lynek értelmében a kis
unkáknál csak vég-
tett kiállítani. Ezért
a megyei terosztály,
ek központja és a
szövetkezetek havon-
hassák végzett mun-
t. Ez ösztönzőleg ha-
kezetekre, máris több
ltak.

zódott egyértelműen,
gvetési pénzmaradvá-
ni mértékben vehetik
ácsok. Az eddigi 31,7
maradványból csak
tott a járási és köz-
nak, ez az összegnek
éka.

és a központi iparfej-
egyik legjelentősebb
Hajdúböszörményben
tős ipari bázist sike-
titani. Az 1968-69-
54 millió forint beru-
m budapesti, minisz-
ránnyitott ipari egység
sba; a Szalag- és Zsi-
tco Kötésszerművek és
ttagyár egy-egy üze-

értékben fejlődik a
A megyei tanács és
ményi Városi Tanács
t négy millió forint
tetésnek bizonyult a
lki Vállalatnál. A
rán lehetőség nyílt
ber foglalkoztatására,
brint értékű többlet-
sere.

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XXVI. ÉVFOLYAM 72. SZÁM • ÁRA: 80 FILLÉR • 1969. MÁRCIUS 28., PÉNTEK

Világ proletárjai, egyesüljétek!

Szocialista brigádok parlamentje

Számvetésre készülnek a szocialista brigádok. A mozgalom tíz évvel ezelőtt indult emberformáló útjára. Az áprilisi országos konferencia felméri majd a megtett utat, és megvitálja a további feladatokat.

A főpróbát az országos tanácskozáshoz már megtartották, hisz az elmúlt hetekben a szakmai szakszervezetek megtárgyalták a brigádok tízéves tevékenységét, és beszéltek a jövőről is.

A megtartott tanácskozások a számadatokkal is tükrözték az eredményeket. Mégis azt mondhatjuk, hogy a főpróba nem a legjobban sikerült. A bevezető beszámoló többnyire hivatalosan ünnepélyes jellegű volt, és nem ingerelték a vitára.

Hiányzott ezekről a tanácskozásokról az a dolgok nevén nevező szenvedélyes hangneme, ami ma már oly gyakori az üzemekben, a szocialista brigádokban.

Gazdasági feladataink, a reform adta követelmények a szocialista brigád-mozgalomban is új utakat igényelnek. A versenytől környezetenül számolni kell a formalizmust, a mechanikus vállalásokat és a bürokratikus értékeléseket.

Az üzemekben azt a társadalmi erőt, amelyet az üzemek szocialista brigádjaiba tömörült dolgozók jelentenek, a korábbiakhoz képest, okosabban, jobban lehetne hasznosítani. Kár volna hagyni, hogy a tengeremlyi alkotó energia, a tenni akarás haszontalan üresjáratokban fecsérelődjön el.

Az országos értekezleten érdemes lesz szóvá tenni – még ha nem is jellemző –, hogy egyes vállalatoknál „szóltató” munkára használják a szocialista brigádokat. A helyi gazdasági vezetők által elkövetett hibák, halfogásokat a szocialista brigádokkal akarják korrigáltatni. Megtörténik, hogy rossz szervezés vagy tervezés következtében a vállalat lemarad kötelezettségei teljesítésében. Ilyenkor a szocialista brigádokat mozgósítják, s velük akarják menteni – gyakran társadalmi munkában – ami menthető. Az is megtörténik, hogy az ilyen eseteket szocialista uniformisba igyekeznek öltöztetni, s vállalati, népgazdasági érdekekre hivatkozva apellálnak a szocialista brigádok áldozatkészségére. A legnagyobb baj az, hogy esetenként erre a helyi szakszervezetek is áldásukat adják, ahelyett, hogy szorgalmaznák a mulasztások elkövetőinek felelősségére vonását.

Másik ilyen probléma, amiről ugyancsak érdemes, lehet beszélni, hogy egyes gyárakban, üzemekben gyakran megfigyelhető a szocialista brigád-mozgalom hármás jellegéről, s csak a gazdasági, termelési követelmények teljesítésére figyelnek. Nem veszik eléggé számításba, hogy a mozgalomnak a gazdasági célokon túl egyik legfontosabb feladata a szocialista ember-típus nevelése. Ez pedig tudatosság nélkül, politikai felvilágosultság és véleményalkotási készség nélkül aligha sikerülhet. A szocialista brigádok tagjai csak úgy válhatnak szocialista emberré, ha tudják, hogy mit művelnek – mindenekelőtt a szocialista brigádokban – politizáló, vitakozó, demokratikus légkör kell. Olyan légkör, amelyben a dolgozók nyugodtan, bátran felelnek és kérdeznak, mert tudják, hogy munkahelyükön mindent őszintén megbeszélhetnek.

Vitakozást érdemlő és kívánó témákban tehát nincs hiány. A szocialista brigádok országos parlamentje remélhetően nem fukarkodik majd azoknak a problémáknak őszinte alkotó megtanácskozásával, amelyeket a szüntelenül mozgásban, fejlődésben levő üzemi élet döntésre, megoldásra érlet.

Tizennyolc szovjet külkereskedelmi vállalat mutatja be áru kínálatát a BNV-n

Borisz Konsztantyinovics Puskin, a Szovjetunió magyarországi kereskedelmi képviselője nyilatkozott az MTI munkatársának:

— Az országaink közötti gazdasági kapcsolatok bővülése, az 1969. évi csaknem 1,3 milliárd rubel értékű árucseré, valamint az új gazdaságirányítás, a gazdálkodási formák és az együttműködés további bővítésére irányuló törekvések realizálása egyaránt megköveteli a piac jobb ismeretét, az aktívabb piacutató, árupropaganda-munkát, amelynek része a Magyarországon sorra kerülő tizenöt szovjet szakmai kiállítás. Most zajlik a BNV területén a Tyehmasekzpont textil- és élelmiszeripari bemutatója, áprilisban műszerkiállítást, továbbá órabemutatót rendezünk. A magyar érdeklődők vándorkiállításán is láthatják a szovjet gyártmányú motorkerékpárokat és kerékpárokat. Júliusban a Balatonon motorosórnak-bemutatót rendezünk. A kereskedelmi képviselőhez tar-

tozó reklámiroda ez évben 13 magyar városban rendez szakosított katalóguskiállítást.

A kereskedelmi kapcsolatok elmélyítésének fontos fóruma a nemzetközi vásár, ahol ezúttal tizennyolc szovjet külkereskedelmi vállalat és egyesülés mutatja be sok száz termelővállalat legújabb készítményeit. Az évközi szakkiallítások módját adnak arra, hogy a BNV-n bizonyos mértékig szakosított árubemutatóval jelentkezzenek a szovjet vállalatok. Éppen ezért az eddiginél jóval nagyobb teret kapnak a mezőgazdasági gépek. Bővebb választékkal igyekszünk szemléltetni a közszükségleti cikkek gazdag áru kínálatát. Több köztársaság népművészetével, köztük a szőnyegszövők, keramikusok, fafaragók alkotásaival ismerkedhetnek meg a vásárlók. Ebben az évben először vesz részt a BNV-n a Szovjetudimport, s itáliféléket, édesipari termékeket, konzerveket, különleges ételspecialitásokat mutat be. (MTI)

A magyarhomorogi Béke Tsz nyerte a bihari szövetség jubileumi versenyét

Csütörtök délelőtt kibővített ülést tartott Berettyóújfaluban a Bihari Területi Tsz-szövetség versenybizottsága. A mostani ülésen értékeltek a versenyt, és adták át az elismerő oklevelet azoknak a legjobb eredményt elért tsz-eknek, amelyek a hajdúszovati Lenin Tsz felhívása nyomán neveztek be a versenybe.

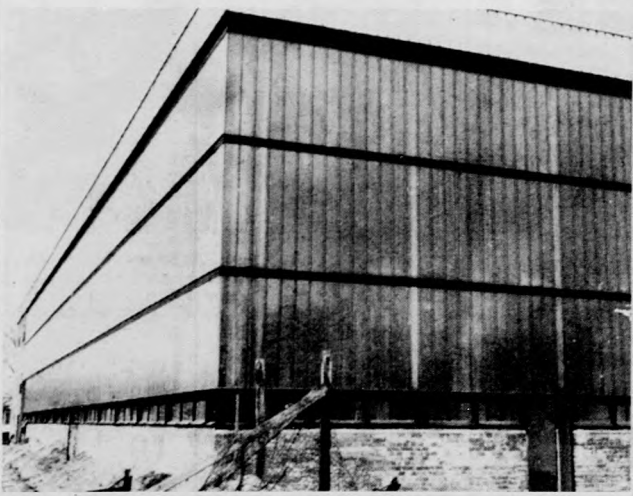
Vancsa Miklós, a területi tsz-szövetség titkára mondott megnyitót, majd Fekete Csaba, a szövetség versenybizottságának elnöke ismertette a KMP megalakulása-

nak és a Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulójára meghirdetett verseny eredményeit. Elmondta, hogy mind a 48 tagszövetkezet csatlakozott a hajdúszovati Lenin Tsz versenyfelhívásához. Az összesítés értékelése után a versenybizottság úgy döntött, hogy a jubileumi verseny győztese a szövetség területén a magyarhomorogi Béke Termelőszövetkezet, második a sárrétudvari Aranykalász Tsz, harmadik a körösszegapáti Körös vidék Tsz, negyedik a biharkeresztesi Aranykalász Tsz,

ötödik a furtai Petőfi Tsz, hatodik pedig a nagykeréki Kossuth Termelőszövetkezet.

A verseny győztesének Király Gergely, a területi tsz-szövetség elnöke adta át az okleveleket.

Részt vett a szövetség kibővített versenybizottsági ülésén a verseny kezdeményezőinek képviselőiben Mocsári Sándor, a hajdúszovati Lenin Tsz elnöke, s elismerését fejezte ki a múlt esztendőben végzett jó munkájukért a győztesnek és a helyezetteknek.

A Budapesti Mezőgépgyár debreceni üzemében felépült az új 1500 négyzetméter alapterületű, üvegfalú, gépésített festőműhely. Jelenleg a belső szerelési munkálatokat végzik, s tervek szerint ez évben átadják rendeltetésének.

Rekordidő alatt készült el a diósgyőri új elektroacélmű

A diósgyőri Lenin Kohászati Művekben két és fél év alatt építették fel hazánk legkorszerűbb elektroacélművét. Ez rekordidőnek számít. Az üzem az országos járműipari program megvalósításának elősegítésére évente mintegy száz-ezer tonna jó minőségű acélt gyárt. A 260 millió forint beruházással felépített, 80 méter hosszú és ugyanannyi szélességű, valamint csaknem 40 méter magas üzemcsarnokban 50 tonnás teljesítményű, szovjet gyártmányú elektroacél-olvasztó kemencét szereltek fel, amelyből 24 óra alatt négyezer csapolhatnak. Az elektroacélmű építését a Tanácsköztársaság 50. évfordulója tiszteletére csütörtökön

fejezték be. A korszerű kemencéből az elkövetkező napokban már az első csapolásra is sor kerül.

A nagy munka befejeztével az Észak-magyarországi Állami Építőipari Vállalat dolgozói újabb megbízáshoz fogtak. Ők készítik el a Lenin Kohászati Művek legnagyobb beruházását: a nemesacél-finomhengerművet. Az építkezésre, a berendezések vásárlására és felszerelésére 1800 millió forintot fordítanak. A munka érdekessége, hogy költségeit a kohászat tízéves bankhitelből és a műszaki fejlesztési alappól fedezi. A nemesacél-finomhengermű 1973-ra készül el.

(MTI)

KÉSZÜLŐDÉS HÚSVÉTRA

A debreceni repülőtér nemzetközi kitérő

(Tudósítónktól)

Március 15-től a MALEV megszüntette Budapest—Debrecen—Budapest járatát. De a MALEV illetékesei arról tájékoztattak, hogy a debreceni repülőtér mint nemzetközi kitérő továbbra is üzemben marad. (Rossz időjárás esetén a gépek Budapest helyett Debrecenben szállnak le.)

A MALEV debreceni városi irodája változatlanul rendelkezésre áll a város és a környék lakosságának. Az érdeklődők részletes tájékoztatást kaphatnak a debreceni irodában a MALEV összes nemzetközi járatával, valamint általában a repüléssel kapcsolatos kérdésekre, és helyben elintéztetik repülőhely-foglalási és jegykiállítás igényeiket.

Munkaszünet a MÁV kis forgalmú megállóhelyein

A négynapos ünnep ideje alatt lényeges áru- és személyforgalom-csökkenésre számít a debreceni vasúti igazgatóság, mivel a vállalatok nagy része szünetet tart a termelésben. Ezért a vasúti igazgatóság területén nem indokolt a teljes munkaerőlétszám foglalkoztatása, így a kisebb megállóhelyeken részleges munkaszünetről intézkednek, úgy, hogy az ne okozzon z forgalomban zavart.

Az egyébként is kis forgalmat lebonyolító állomásokon április 3-án a munkaidő befejezésétől április 7-én a munkaidő kezdetéig szünetel a menetjegyek kiadása és az árak felvétele. Ezek a megállóhelyek Urmóshát, Szerpe, Bojár-Hollós, Nagyhat, Kónya, Hajdúvid, Tedej, Hajdúbagos, Monostorpályi, Haláp, Gút. Az ezeken az állomásokon vonatra szálló utasok menetjegyüket pótdíj nélkül válthatják meg a kalauznál.

A Magyar Tanácsköztársaságra emlékeznek Bulgáriában

Szófia. Tano Colov, a Bolgár Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, miniszterelnök-helyettes szerdán beszédet mondott a Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulójának tiszteletére Szófiában rendezett emlékülésen. Beszédében hangsúlyozta: a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltása nemcsak a magyar nép történetének kiemelkedő eseménye, hanem annak a forradalmi harcnak is, amelyet a világ egész proletariátusa vív a kapitalista elnyomás ellen a társadalom szocialista átszervezéséért.

A Tanácsköztársaságnak az intervenció ellen vívott harcáról szólva Tano Colov rámutatott a magyar Vörös Hadsereg internacionalista jellegére. Tizenöt ország önkéntesei harcoltak soraiban.

Tano Colov megemlékezett Niko-la Gramovszkiről, a kiváló bolgár kommunistáról, aki korábban Németországban és Szovjet-Oroszországban járt. Budapestre érkezve tapasztalt és lelkes kommunisták

— Kisev, Szmilov és Goldstein — segítségével megszervezte Magyarországon a bolgár kommunista csoportot, amely hősiességgel harcolt az imperialista intervenció ellen. Gramovszki, aki találkozott Leninnel is, a Magyar Tanácsköztársaság bukása után visszatért Bulgáriába, ahol 1925-ben a monarchofasiszta hóherók bestialisan meggyilkolták.

A bolgár miniszterelnök-helyettes a két nép évszázados történelmi kapcsolataira emlékezve megjegyezte, hogy a bolgár nép egy időre menedéket adott Kossuth Lajosnak.

Beszédének befejező részében Tano Colov a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága, a Bolgár Népköztársaság kormánya és az egész bolgár nép nevében forró üdvözlőt küldte a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának, forradalmi munkáspárt kormányának, az egész magyar népnek. (MTI)

A Nemzetközi Pen alelnökévé választották Illyés Gyulát

Londonban tartotta végrehajtó bizottsági ülését a Nemzetközi Pen, s a tanácskozáson Illyés Gyulát egyhangúlag megválasztották a Nemzetközi Pen alelnökévé. Első ízben történt, hogy magyar író került a nemzetközi írószervezetnek ebbe a tisztségébe. (MTI)

545.911

ÖTVEN ÉVES ÚJSÁGLAPOK

1919. március 28.

ÚJRA ÖSSZEÜLT A VÁROSI TANÁCS

Hosszú idő után újra összeült Debrecenben a városi tanács. Részt vettek az ülésen a direktorium küldöttei is, akik bejelentették, hogy a direktorium lefoglalta a halasztást, „miután gyanú merült fel, hogy a halat elszállítják és láncokereskedelemben útnak hozták forgalomba és Debrecen közönségének alig jut valami belőle”. Visszaéléseket tapasztaltak a tejküftalásoknál is, ezért módosították annak rendjét. A közélettel kapcsolatos intézkedésekről elégedetten állapítja meg a Debreceni Független Újság tudósítója: „... a legszegényebb néposztálynak, a munkásságnak az eddigi olcsóbb szalonával és hússal való ellátása biztosítottak tekintendő...” „Mindeneségnyi kisajátítás forradalmi büncselekmény” — mondja az illetéktelen lakásrevizorok ellen hozott újabb rendelet. Előkészíteteket tettek a vendéglők, szállodák és kávéházak szocializálására. Gondoltak az iskolák bővítésére is: „A régi csapatkórházak iskolái célokra való felhasználását a közköztudatú kormányzat megengedte” — írják az újságok. Nagyobb pénzüsséget kapott a városi

kórház a zavartalan működés folytatására.

A Népakarát a munkás- és katonatanács üléséről számol be, ismertetve az ott megszavazott határozatot: „minden szervezett munkás, akár munkában van, akár munka nélkül, igyekezzen a Vörös Hadseregbe sürgősen belépni...” Ez minden proletárnak kötelessége, mert „ha nem lesz haderők, akkor összeomlik minden, akkor elvesz az új világ, amelyet ki akarunk építeni.” A szakszervezetek összehívásának érkeztele ügy döntött, hogy „Debrecen szervezett munkásai szakszervezetként testületileg belépnek a Vörös Hadseregbe.” Először a vas- és fém munkásokat sorozták.

Érnek a lapok a leszerelt katonák szabadszervezetének előző napi demonstratív tagyűléséről, ahol egyhangúlag kimondták: csatlakoznak a Szocialista Párthoz. A nők is szervezkednek: 30-ra gyűlést hirdetnek a Bika diszternébe. A vasutas-szakszervezet új otthon kaptat — „az új helyiség Debrecen vasutasság” szervezett életének minden tekintetben megfelelő.”

PILLANGÓKISSASSZONY

FELÚJÍTÁS A CSOKONAI SZÍNHÁZBAN

Puccini Pillangókissasszony című három felvonásos operáját 1955. január 29-én mutatták be a Debreceni Csokonai Színház művészei. Azóta az opera állandó repertoárjában a színház műsorának. Utoljára 1967-ben láthatta a debreceni közönség. Most teljesen új színpadon ismét felújították, és Kertész Gyula is első alkalommal találkozott az operával rendezői feladatát. A felújított operaelőadás bemutatására ma, pénteken este 7 órakor kerül sor a Csokonai Színházban.

Az opera szerepeit Marsay Magda Liszt-díjas, Kőváry Anikó, Pá-

szit Magdolna, Horváth Bálint, Pallos Gyöngyi, Beke István, Berczelly István, Bán Elemér, Tréfas György Liszt-díjas, Puskás Sándor és Molnár László éneklék. A jelmezeket Greguss Ildikó tervezte, maszkmester Zakar István, karigazgató Tarnay György. Közreműködik a Debreceni MÁV Filharmónikus Zenekar, vezényel Mossóczy Vilmos.

Az opera bemutatása iránt eddig is megnyilvánuló nagy érdeklődésre való tekintettel közöljük, hogy a következő előadás április 10-én lesz.

Lajta Kálmán • Jelentkezzenek az örökösök!

KÖNYVJELZŐ

Lajta Kálmán első kötete, a „Jelentkezzenek az örökösök!” eredetiségében és kvalitásában fontos eredménynek látszik. A róla megjelent néhány írás ezt észre is vette. Megnyugtató értékelése még hátra van. Most csak arra törekednek, hogy a kötet egyik legfontosabb crényét, sokrétűségét, többszámúságát kövessék nyomon.

A címadó kisregény tulajdonképpen egy szenvedés története. Egy nő tragédiája, akinek férje — egyben legnagyobb szerelme — a háborúbavész. Nem az Iszony hősnője, nem a családépítő Égő Eszter, hanem sorában megháborogtat, hevesen szerető nő jellemrajza. Birótné tiszta, kemény jellemű alakja azért válik drámai hőssé, mert környezetének szennye, emberi silánysága mind rajta, az ő szenvedésében csapódik le. Ő a kitaszított, az üldözött, ő a bűnös a fáiban; akik ellene törnek vágyaikkal, áldozatként állnak ellene kudarcuk után. A sokrétűség, mely Etel jelleme és

sorsa körül kibontakozik, nemcsak azt jelenti, hogy egy kiszolgáltatott nőről van szó. Inkább egy tisztaságra, szeretetre vágyó ember mélyeség szenvedése, bibliikus mélységű pokoljárás ez a történet.

Az író mindezt a szenvedély és indulat izzásában tudta egybeolvasztani, és hiteles társadalmi háttérrel rajzolt hozzá. Birótnéban a szenvedély elevenen ég, szinte Prévost des Grieux lovagját juttatja az olvasó eszébe, aki esztelenül lángol Manon Lescaut-ért, annak családi ellenére. Lajta hőse nem ilyen szenvedély rabja. Őt nem ilyen szakadék és szeszélyes játék teszi drámai hőssé, hanem a történelem.

És a történelem itt nemcsak a háborút jelenti, mely urát harcba viszi. Történelmi tény a falu embert űző, rideg, mégis magába rettent világa is. Emberek, akik kirekesztik azt, aki nem ovdakozójuk — nem névze bár, hogy kívülállása lehet értéke is.

(Szépirodalmi Könyvkiadó, 1968.)

Furkó Zoltán

Az ifjúság egészséges életmódra neveléséről

A közelmúltban intézetünkben a Debrecen Városi Sportorvosi Intézetel karöltve tanácskozást tartottunk a fenti témáról orvosok, pedagógusok, tanítójelöltek részvételével. Időszerűnek és szükségesnek tartottuk e témával való foglalkozást, azért, mert az ifjúság egészséges életmódra nevelése szorosan összefügg szocialista társadalmunk céljaival, haladásunkkal és egész tevékenységünkkel.

A mi nevelőmunkánk akkor tölti be igazán társadalmi szerepét, ha az egészség megerősítésével a fizikai és mozgáskészségek, helyes szokások fejlesztésével együtt elősegíti a szocialista gondolkodás és magatartás kialakulását is. Nem lehet érték csak az egészséges, erős ember, akinek erkölcsi magatartása, világnézete szembenáll társadalmi céljainkkal; de az erkölcsi és világnézeti nevelésnek is fontos feltétele az egészséges, erős, fejlett fizikum.

A hazánkban végbement alapvető gazdasági, társadalmi és ideológiai változásokat figyelembe véve a közeli és távoli célok érdekében a következő feladatokat kell nevelőmunkánkban megvalósítani.

1. Korábban a nevelés fő bázisa a család volt. Ma a nevelési intézmények szerepe megnőtt, egyre több nevelési funkciót vesznek át a családtól. Megnövekedett az egészséges életmódra nevelés feladata, a gyermekek, a felnővekvő ifjúság pszichoszomatikus egészsége biztosításának szükségessége.

2. A jelenlegi intézményrendszer csak részben tudja megoldani a szükségessé váló egészséges életmódra nevelést. Társadalmi össze-

fogással lehet ezt a fontos feladatot megoldani. Ugyanakkor szükséges, hogy a nevelési intézmények funkcióját a társadalmi igényeknek megfelelően átalakítsuk, javítsuk az egészségnevelő munka minőségét, hatékonyságát.

3. Szemléleti változást szükséges elérni az egészség fogalmával, az egészségnevelés tartalmát illetően. Egészségen ma már nem csupán a betegségtől való mentességet értjük, hanem a testi, szellemi, szociális egyensúlyi helyzetet a szervezet és környezet között. Az egészségnevelés tartalma, jellege minőségileg és mennyiségileg is más, mint a régebbi, az ún. „testi nevelés” tartalma. Ilyen jellegű új minőség pl., hogy az egészségnevelés szervesen hozzá tartozik a személyiség minden oldalú, harmonikus fejlesztéséhez, melynek célja az egészség megvédésére, fenntartására vonatkozó ismeretek nyújtása, helyes magatartás kialakítása.

4. Az egészséges életmódra nevelés követelményrendszerét szükséges lenne kidolgozni, biztosítva ennek tárgyi és személyi feltételeit.

A személyi feltételek között első helyen említjük a pedagógusok, orvosok, szülők együttes munkáját. A nevelőmunka nem oldható meg csak tanórák, tantárgyak keretében, ebben a munkában nem nélkülözhetjük a KISZ, az Ifjúsági Vöröskereszt mozgalmi tevékenységét, nevelőmunkáját.

5. Az egészségi kulturáltság érdekében a különböző képzési rendszerben részt vevő azonos korú fiatalok azonos egészségügyi műve-

lődési anyagot sajátítsanak el. A gyakorlás során jártasságokká, készségekké fejlődjenek, ami megkívánja pl., hogy egy iskolában az egész nevelőközösség feladata legyen, s ne reszortfeladatokat egy-egy nevelő kapja.

6. Szükségesnek látszik néhány kiemelt feladat azonnali napirendre tűzése. A személyi higiénia az általános műveltség része. Tapasztalataink szerint a tanulóifjúság ismeretei kielégítőek, a tényleges magatartásban azonban ez sokszí-nűen realizáldók. Ezért a nevelőmunka erősítésével — gondot fordítva az ellenőrzésre, gyakoroltatásra — jártassággá, készséggé kell fejleszteni.

A szexuális felvilágosítás szükségessége a társadalmi változások során lépett a feladatok előterébe. Új értékelésre szorul a nemek közötti kapcsolat is, ami magával hozza a felvilágosító-nevelő munka tartalmi és módszertani meghatározását.

A szexuális nevelés feladata, hogy az ifjúságot nemi felelősségre, a társ, a házastárs, a szülő felelősségére nevelje, melyet differenciáltan, az életkori sajátosságoknak megfelelően kell véghezvinni.

A legfontosabb módszereket elv: a bizalom, a természetudományosság, az aktív előkészítés és folyamatosság. A tanácskozáson elhangzott vitában igen értékes javaslatok, elgondolások kerültek felszínre, melyek realizálásával eredményesen szolgálhatjuk az egészséges életmódra nevelést.

Sütő Sándor,
a tanítóképző intézet igazgatója

Olvasóink véleménye

Egyik este, szinte véletlenül, megnéztem a „Falu-e még a falu?” című tévéműsort. Reprezentatív műsor volt, legalábbis ami a résztvevőket illeti. A házigazda kétségkívül a falu legjobb, megköcközött, legnagyobb ismerője ma hazánkban. A műsor egyik bökkenője éppen itt van. Attól tartok, nehezen akad ma ebben a témában méltó partnere a házigazdának, legyen az tanácselnök, tsz-elnök vagy — uram bocsá! — költő és ideológus.

Mennyi a hagyományosan paraszti és mennyi a modern értelemben is ipari jellegűnek nevezhető munka a falusi gazdaságban? A tsz-elnök konkrét példákkal támasztotta alá a mai helyzetet — egyetlen igazi eleme volt a beszélgetésnek —, a tanácselnök a falu-város különbség eltüntetésenek bürokratikus gátjait elemelte. Szólt a költő, és szólt az ideológus is. Az előbbin nem látszott túlzottan, hogy ismeri a témát. Az ideológus ismeri a témát, mélyen ismeri. De nem úgy, ahogy azok az emberek ismerik, akik beszélgettek velem, vagy akik ma is falun dolgozva alkotnak. Nem szegyellem bevallani, annak ellenére, hogy elvégeztem az egyetemet, jártam Magyarországnak körülbelül kétezer településén, nem értettem, hogy miről beszél az

ideológus. Érzem, hogy a tévét sohasem látott Marx vagy Lenin — akikre az ideológus előszeretettel hivatkozott — szintén nem értették volna. Ők a paraszti életforma átalakulásának alapjait elviekben meghatározták. „Az elmélet próbaköve a gyakorlat!” — mondotta Lenin. Ebben a műsorban az ideológus a lovas fogat-zetor váltás húsz éve tartó társadalmi formáló ideológiai alapjait nem találta.

Azt hiszem, lesz nekünk egyszer egy olyan tévének, amely magától rájön erre. Magyarországon ma ötmillió ember él falun. Ötmillió olyan ember, aki a nehézségek ellenére is csodát művel napról napra a földeken, s a földet művelők emberek között. Elenyészően kevesen olvasnak közülük Társadalmi Szemlélt. Biztos, hogy még nem ol-

Megjegyzések egy tv-műsorhoz

vanak elméleti folyóiratokat, de már hősiesen dolgoznak. Ebben a munkában kellene egy kicsit gyakrabban széjjeljenni a költőnek és az ideológusnak. Legfőképpen azért, hogy ne keljen nekik keresztény mondanivalójukat hasonló esetben, mert Lenin idézett kijelentésének gyöngyöző példáját megtaláljuk a magyar falvakban. Amit ők az íróasztalán leírnak, megmarad; amit a paraszt a földeken zetorral vagy kaszával termelt, elfogyasztják. E két alapvetően fontos társadalmi formáló tényező egymáshoz való közeledésében — a műsor tanulsága — a költő és az ideológus következik lépni. Nagyon, hogy legközelebb kibebbel is célhoz érhesen.

Hegyes Zoltán tanár,
Hajdúszoboszló

A „Messze nézők” sikere

Nagy László János „Messze nézők” c. filmje elnyerte a TIT 2000 forintos különdíjat azon az országos amatőr-film-pályázaton, melyet a Művelődésügyi Minisztérium, a MOKÉP és a Népművelési Intézet hirdett a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulója alkalmából. A Herskó János elnökletével működő zsűri a film pártos-

ságát, dialektikáját, szocialista hazafiságra nevelő tendenciáját, emberközelségét, kiváló dramaturgiáját és „összeszerelését” (vágását) emelte ki. A filmet a megyei tanács művelődésügyi osztálya, illetve a Moziüzemi Vállalat most sorban bemutatja a megye városáiban és falvaiban. De kölcsönözhető a film a Városi-Megyei Szemléltetőtől is.

ESŐBEN

Már csak a bátrabbak szaporozták lépteiket, a többiek ernyő vagy árkaók alatt vártak az eső végét. Hirtelen jött. Ót perc még süttöt a nap, majd a heves keleti szél korábban még barátságosnak látszó felhőbe öltöztette a napot. Aztán már csak arra volt idő, hogy mindenki a legközelebbi fedél alá jusson. Az üzletek megteltek kifelé bámulókkal. Nyugodt, csepegő kabátok, kendők, ernyők várták az eső végét.

Már jó ideje esik, amikor megnyílik az árkaók szélén állók sora, és a résen betanorog egy öregember. Lépteit hűzva a kirakat üvegéig megy, megáll a kitárt hűtőszekrények, mosógépek, televíziók előtt. Csendes rendezgetésbe kezd. Jobbra dől, míg kezében lógó táskája — nagy, elnyúlt, tömött — földet ér, lábának támasztja. Gúnyos, gyerekes kacagásba fojtja lihegését. Hóna alól leenged egy összehajtható faszékot, majd így szabadabbá vált jobb kezével elkeni állán az esővíz és vér keverékét. Kivesz bal hóna alól még egy faalkalmatosságot, és bal kezéről is letörli a vért.

Közben szüntelen kis kacagásokban ter ki. Ekkor lélegzik fel először. Kiegyenesedik. Szürke, vizenyős tekintete végigszalad a félkörbe gyűlt emberek kabátján. A szemét már

mindegyiknek ismeri. A vállak fölött egy szabad eget keres. Szürke. Az eső h ztől házig terjedő fala az egész piacteret megtölti. Még szerencse, hogy sietett, de szürke kabátja így is ázottan nehezedik a vállára. Bakancsa még szomorúbban néz ki.

A tömeg már kezd elviselhetetlenné válni. Kegyetlenül jól öltözöttek és mosolygósak az emberek. Lehajolnak, megnézik. Az érdekesség után a szegénységet is észreveszik, visszahúzódnak. Gyerek húzza nagymamáját: „Nézd, papagáj!” Me gnézik, ráérnek.

Azott ruhaszagát érzem, aki közelebb állok hozzá. Talán hozzá is tartozom. Most már nem is akarom a tévéket nézni — ezekért szazötven márká, nem sok —, hanem kihúzó magam az öreg mellett. Vigyázok rá. Szigorú, természetes-közömbös tekintettel. Mit nézitek? Tűnjetek el! Sapkája, cipője, ruhája vizes, sáros. Mcst orrát kezébe, kezét nadrágjába törli, s észreveszem a papagájt a vállán. Gúnyos, folyényes a rossz szagú megalkodás helyett. Egyensúlyozó vékony vállán, majd a faállványra kerül.

Már harmadszorra néz rám. Álom a tekintetét. „No, te még mindig itt állsz? Mit akarsz tudni?” — Az enyémben. „Hogy bírod ezt a sok szempárt? Mivel foglalkozol?” Ez azt hiszi, én is egy kíváncsi bámuló vagyok. Sztékergetném ezt a sok ácsorgó esőkabátot. Olcsó ruhája rossz szagú párat éreszt

a bámulók orrába. Vajon melyikük lát beljebb a vizenyős szemgödrökébe?

Orra, szivarja újra száraz, de most hirtelen karját szívéhez szorítja. Szür. Meggöngyöd, vár. Szeme bocsánatkérően a jól öltözöttek válla fölött és lába előtt pásztáz. „Most már igazán kényelmetlenek vagytok, nem tudom, meddig bírom még. Itt nem szabad leülnöm. A múltkor is megjártam, mert csak a szemben levő sarok az enyém. Keltt így rohannom, megint szür. És még ez a vér is... Hányszor mondtam már, hogy maradj nyugton a vállamon, és ne kapálóz? Most nézz ide, mit csináltál!”

Még mindig göngyedten áll. Szeme zsebéig csúsztatott kezére esik. Háromcentis piros karmolás. Mikor a barna nagy körmös kéz megismogatja, a papagáj élesebben mélyeszi körmet a kabátjába. Egyensúlyoz. Közben olyan hangot hallat, mintha egy zsák diót öntöttek volna ez a padlások. Megint összerántja magát. Vajon hányan vették észre? Őten. De jobb nem beleavatkozni. Ha sokat törődnek az ilyennel, hallatlan szemtelenné válhat.

A levegőt tisztán veszi, biztosan a szívével van baj. Nem szabad szaladnia. Meg kéne szólítani. Azt akarom, hogy lássák, hozzáam tartozik. Miért?... Most a vállamig sem ér, én meg kihúztam magam. Mindketőnknek erőt ad.

